

N:o 23. Litt. B.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, angående fyr- och båkafgiftens upphörande för fartyg, gående mellan inrikes orter och nedsättning för öfriga fartyg.

(I. A.)

Inom Riksdagens Första Kammare har Herr *C. F. Wærn* väckt en till Stats-Utskottet remitterad motion (*N:o* 35), hvaruti blifvit föreslaget, att fyr- och båkafgift af fartyg, gående mellan inrikes orter, måtte afskaffas, samt att lots- och fyrinrättningens behof för den närmaste framtiden kunde utredas, och att, om dess behof icke uppginge till det belopp, som af fyr- och båkmedlen kunde beräknas till Statsverket inflyta, fyr- och båkafgiften af fartyg, ankommande från eller afgående till utrikes ort, måtte i förhållande derefter nedsättas.

Såsom stöd för denna framställning har af motionären hufvudsakligen blifvit anfördt, hurusom det länge klagats deröfver, att svenska sjöfarten snarare vore i af- än tilltagande, att en högst betydlig del af vår fraktfart besörjdes med utländska fartyg och att vår kustbefolkning tycktes sakna håg för denna förvärfskälla, till grund för hvilket beklagliga förhållande en väsendtlig orsak låge i den mängd af skatter och afgifter, som betungade sjöfarten och gjorde den mindre lönande. Främst bland dessa voro fyr- och båkafgifterna, hvilka under år 1868 hade uppgått till det anseliga beloppet af 768,265 R:dr. För lots- och fyrväsendet, hvartill, enligt beslut, som redan vid 1809 års riksdag fattades och sedermera allt från och med 1828—1830 års riksdag förnyats, medlen uteslutande skulle användas, erfordrades dock icke så stort belopp. Anslaget för lots- och fyrinrättningen

fyrirättningen beräknades nemligen i gällande stat endast till 650,460 R:dr. För de två sista åren hade uppkommit ett öfverskott, i rundt tal uppgående till 180,000 R:dr, och 1868 års inkomst öfverstege med icke mindre än 117,800 R:dr det för utgifterna enligt stat beräknade belopp. Afgiften borde derföre nedsättas så, att några öfverskottsmedel ej vidare uppkomme. Hvad särskildt anginge fartyg, gående mellan inrikes orter, så hade dessa en mera tillfällig än ständig nytta af fyrarne. Ofta voro nemligen deras turer sådana, att de icke hade ringaste ledning af de i yttre hafsbandet belägna fyrarne och vanligen voro skepparne så hemmastadde i de farvatten, som af dem besöktes, att de kunde undvara fyrarne. Afgiften stode således icke i förhållande till den nytta de deraf droge. Ej heller fölle den jemnt och rättvist på dem, som enligt gällande föreskrifter borde betala sådan afgift. Uppbördens deraf vore icke underkastad någon, under alla omständigheter verksam, kontroll. Enligt Kongl. Förordningen den 9 Juli 1862 skall fyr- och båkafgiften för inrikes sjöfarten erläggas vid tullkammare i den stad eller ort, der lossning först skedde, men om ingen tullkammare funnes på destinationsorten, skulle tullkammaren å afgangsorten uppbära den, och om last både intoges och lossades på ställen, hvarest någon tullkammare ej funnes, skulle afgiften uppbäras af tullbetjent, om sådan vore på stället, men i annat fall af den å närmaste lotsplats varande ålderman eller äldste lots. Det vore, enligt motionärens tanke, klart, att afgiften i de förra fallen icke alltid och i det sista mycket sällan erlades, under det att tulltjenstemännen hade ett mycket oneröst åliggande att efterse och kontrollera om afgifter, som för små fartyg för hvarje gång uppginge till ringa belopp, af alla erlades, hvilka derifrån ej vore befriade. Inrikes fyr- och båkafgiften, som uppgått:

år 1865 till	40,051 R:dr
„ 1866 „	47,841 „
„ 1867 „	29,783 „ och
„ 1868 „	28,920 „

kunde således numera icke beräknas till mer än 30,000 R:dr årligen, ett belopp, som lots- och fyrinrättningen lätteligen kunde undvara och på statsregleringens slutsumma hade detta belopp intet inflytande.

Enligt Kongl. Kungörelsen den 11 April 1867, angående ändringar och tillägg i Kongl. Förordningen den 9 Juli 1862 om lots- och fyrinrättningen i riket, erlägges numera fyr- och båkafgift till följande belopp för hvarje nyläst af fartygens dräktighet efter mätbref, nemligen till utrikes ort gående och derifrån ankommande lastadt fartyg 84 öre, särskildt för utgåendet och särskildt för inkommandet, samt för inrikes orter emellan

gående svenskt eller till kustfart här i riket berättigadt utländskt fartyg, som innehar last, om det är däckadt 24 öre och om det är odäckadt 6 öre för hvarje resa; dock må fartyg, som gör resor emellan svenska orter och erlagt afgift till fulla beloppet för en resa under en kalendermånad, åtnjuta befrielse från dylik afgifts utgörande å samma ort för öfriga resor under samma månad, hvarjemte flera speciela stadganden i nämnda författning förekomma, angående lindring i berörda afgift eller befrielse från densammans utgörande; varande i sistnämnda hänseende, bland annat, stadgadt, att fartyg och båtar, däckade under 9 nylästers och odäckade under 12 nylästers dräktighet, icke skola erlägga fyr- och båkafgift. Genom Kongl. Kungörelsen den 27 November 1866 förordnades, att den särskilda afgift, hvilken från äldre tider egt rum för underhållet af Landsorts fyrbåk, skulle med utgången af år 1867 upphöra och genom Kongl. Brevet den 31 December 1868, att den afgift, hvilken under benämning af infartspenningar erlagts af fartyg, hvilka egt begagna sig af frihet från skyldigheten att taga lots, då de kommo från öppen sjö, från och med den 1 innevarande Februari skulle upphöra att vidare utgå; varande för den minskning i inkomster, som lotspersonalen i följd häraf får vidkännas, anvisad en af fyr- och båkmedlen utgående ersättning för innevarande år af 19,878 R:dr.

Det kan icke förnekas, att sjöfarten härigenom på sednare tiden bereds icke oväsentliga lättnader i afgifter. Fyr- och båkmedlen tagas ock mera i anspråk för ökade utgifter, bland annat, för den ersättning, som för infartspenningarnes upphörande numera utgår och dessa medel hafva, om ock under sista tiden icke ringa öfverskott derå uppstått, ej alltid visat sig vara tillräckliga för fyllande af de behof, hvarför de äro afsedda. I detta hänseende må Utskottet exempelvis anföra, hurusom vid 1859—1860 årens riksdag å Riksgälds-kontoret anvisades tvänne extra statsanslag, det ena, 181,000 R:dr, för anläggning af en fyrinrättning vid Sandhammaren å Skånes sydöstra kust, och det andra, 70,000 R:dr, till anskaffande af ett fyrfartyg vid Sydostbrotten i Norrbottniska viken. I följd häraf och då andra näringar i allmänhet icke torde böra betungas med utgifter, som direkte afse sjöfartens behof, anser Utskottet betänkligt att under närvarande förhållanden, innan frågan blifvit närmare utredd samt vidare erfarenhet vunnits om verkningarne af de nyligen medgifna lindringarne, förorda några ytterligare nedsättningar i berörda afgift. Då emellertid uppbor den deraf synes vara invecklad och Utskottet ansett önskvärdt att, derest sådant utan andra näringars betungande kan ega rum, ifrågavarande afgift kunde ytterligare något nedsättas eller till jemnare belopp bestämmas, får Utskottet hemställa,

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl Majt, efter föregående utredning af lots- samt fyr- och båkinnrättningarnes behof och utgifter, täcktes taga i Nådigt öfvervägande, huruvida uppbörden af ifrågavarande afgift må kunna förnklas samt om icke samma afgift, företrädesvis den, som utgår för den inhemska sjöfarten, må kunna ytterligare nedsättas eller till jemnare belopp bestämmas.

Stockholm den 16 Februari 1869.

På Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservation:

af Herr *Wærn, C. F.*: »Då Utskottet grundat sin åsigt om betänkligheten af att under närvarande förhållanden, och innan frågan blifvit närmare utredd, förorda någon ytterligare nedsättning i de under namn af fyr- och båkmedlen utgående afgifter derpå, att dessa medel ej alltid visat sig tillräckliga för fyllande af de behof, hvarför de äro afsedda, och i detta hänseende exempelvis anført hurusom vid 1859—1860 års riksdag tvänne extra stats-anslag för en fyrinnrättning och ett fyrfartyg å Riksgälds-kon-toret anvisades, anser jag mig böra erinra derom, att fyr- och båkmedlen under den statsregleringsperiod, som föregick nämnda riksdag, i årligt medeltal endast utgjorde 258,590 R:dr, men deremot under åren 1865 · 1867 i medeltal 675,865 R:dr, och således nu med mer än 400,000 R:dr årligen öfverstiga det belopp, hvartill de för tio år sedan uppgingo.

Den 1 December 1868 utgjorde behållningen af till Kongl. Förvaltningens af sjöärendena kassa influtna besparingar och öfverskott af fyr- och båkmedlen R:dr 476,789: 50.

Af denna behållning har Kongl. Maj:t genom nådigt Bref den 12 sistlidne Januari anvisat till diverse utgifter R:dr 3,934: 24
till nya fyrar eller förändringar å äldre sådana m. m., under innevarande och följande år „ 329,900: — „ 333,834: 24.
återstår: „ 142,955: 26.

hvilket belopp skall såsom tillgång för hittills icke pröfvade eller anmälda lots- och fyrinrätningars behof till Kongl. Maj:ts framtida nådiga disposition afsättas.

Vid 1868 års slut inestodo hos Statskontoret öfverskott å båk- och lotsmedlen till följande belopp:
för år 1867 R:dr 56,925: 51.
1868 „ 145,000: — „ 201,925: 51.

Summa besparingar dels hos Kongl. Förvaltningen af sjöärendena, dels hos Kongl. Statskontoret „ 344,880: 77.

Äfven om Riksdagen, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, beslutar att af dessa öfverskottsmedel 180,000 R:dr få användas till krigsfartygs byggnad år 1870, så förefinnas alltså redan icke obetydliga besparingar till uppförande af sådana nya fyrar, som kunna ifrågakomma, sedan de i det Kongl. Brefvet af den 12 Januari omförmälda nybyggnader blifvit under innevarande och följande år fullbordade.

Såsom sådana framdeles förekommande fyrar äro veterligen ifrågasatta af Rikets Ständer

År 1863 på Tylöudden vid Halmstad, antaglig kostnad R:dr 80,000: —
År 1865—1866 på nordvestra kusten af Gotland „ 50,000: —

af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län:

År 1865 å Rödkallen „ 40,000: —

af Lotsdirektören:

År 1867 på östra kusten af Öland „ 100,000: —

År 1867, då fyr- och båkmedlen uppgingo till R:dr 656,926: —

utgjorde slutsumman af den för lots- och fyrinrättningen utaf Kongl. Maj:t för året stadfästade stat „	562,460: —	
öfverskott „		94,466: —
År 1868 till Statskontoret levere- rade fyr- och båkmedel „	745,000: —	
För lots- och fyrinrättningen fast- ställd stat „	588,460: —	
öfverskott „		156,540: —
Slutsumman af den utaf Kongl. Maj:t för lots- och fyrinrättningen för innevarande år, 1869, fast- ställda stat är „		595,460: —
hvar till kommer en genom särskildt nådigt bref lotsarne tillerkänd ersättning för mistade infartspen- ningar af nära „		20,000: —
hvilken ersättning, i den mån lotsar afgå eller erhålla bättre löneför- måner, kommer att minskas.		

Då här af framgår, att, ehuru väl utgifterna för lots- och fyrinrättningen med anledning af underhållskostnaden för nya fyrar m. m. äro i stigande, de i ännu högre grad ökade inkomsterna af fyr- och båkmedlen årligen lemna stigande och högst betydliga öfverskott, samt stora besparingar redan finnas för ännu icke beslutade fyranläggningar, så har jag inom Utskottet förordat, att Utskottet skulle tillstyrka Riksdagen att hos Kongl. Maj:t anhålla om afgifternas upphäfvande för den inrikes segelfarten, och derjemte ifrågasätta nedsättning för den utrikes segelfarten från 84 till 80 öre per nyläst; varande den här af följande minskningen i fyr- och båkmedlen beräknad

å den inrikes segelfarten, till högst R:dr	30,000: —
och å den utrikes segelfarten till en tjugonde- del af år 1868 derifrån ingående afgifter eller omkring „	35,000: —

Och då en stor del af ofvanstående, från embetsverk benäget meddelade, uppgifter ännu icke erhållits, då Utskottets Betänkande uppsattes, har jag ansett mig böra dem på detta sätt meddela.»

Af Herr *Silfverschöld*: »Emot Stats-Utskottets beslut med anledning af Herr C. F. Wærns motion angående fyr- och båkmedlen får jag anmäla min reservation, enär jag anser såväl af Kongl. Maj:ts nådiga Propo-
Bih. till Riksd. Prot. 1869. 4 Saml. 1 Afd. 9 Häft.

sition angående Statsverkets tillstånd och behof, hvori uppgifves ett öfver-
 skott af förenämnda medel af 180,000 R:dr, som ytterligare af de för
 Utskottet tillgängliga handlingar vara fullständigt upplyst, att, utan skada
 för dessa inrättningar, deras inkomster kunde minskas med minst 60,000
 R:dr årligen; hvarföre, efter min mening, någon sådan utredning, som Ut-
 skottet ifrågasatt, synes mig onödig, utan fullt skäl funnits för Utskottet
 att anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes borttaga dessa afgifter å den inrikes
 sjöfarten samt något minska de af utrikes sjöfarten nu utgående afgifter.»

[The following text is a mirrored bleed-through from the reverse side of the page and is largely illegible due to its orientation and fading.]

Tabell öfver Statsverkets Inkomster.

Ordinarie Inkomster.	Beräknade Inkomster enligt 1869 års Riks-stat.		Enligt räkenskaperna för:					Kongl. Stats- kontorets förslag.	Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition.		Stats-Utskottets förslag.		
			1864.	1865.	1866.	1867.	Medium.						
			R:dr.	ö.	R:dr	ö.	R:dr						
Ränta	Indelt	2,668,800					2,666,000		2,666,000			2,666,000	
	Behållen	2,025,000	2,013,709	1,996,568	1,975,407	1,995,228	2,023,000		2,023,000			2,023,000	
Tiondespanmål	Indelt	652,000 kub.fot à 2 R:dr 10 öre					4,369,200		4,369,200		652,000 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	4,369,200	
	Behållen	150,000 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	335,508	329,442	321,440	328,787	316,050		316,050		150,500 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	316,050	
Tiondespanmålslösen efter bestämda pris		6,800	6,800	6,800	6,800	6,800	6,800		6,800			6,800	
Arrendemedel	Penningar	70,000	56,277	69,385	54,951	60,204	55,000		55,000			55,000	
	Spanmål	162,000 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	340,200	254,645	296,045	325,022	291,894	340,200		340,200		162,000 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	340,200
Silfvertionde, myntarelön och slagskatt		48,000	46,797	20,336	47,988	48,374	48,000		48,000			48,000	
Koppar-ränta		1,200 centner à 57 R:dr	68,400	84,222	76,859	77,783	79,624	68,400		68,400		1,200 centner à 57 R:dr	68,400
Tionde-tackjern		17,000 centner à 2 R:dr 40 öre	40,800	47,348	43,228	42,955	44,500	40,800		40,800		17,000 centner à 2 R:dr 40 öre	40,800
Svafvelbruks-tionde		3,000	2,833	3,085	5,629	3,849	3,500		3,500			3,500	
Mantalspenningar		600,000	574,491	579,160	575,882	576,541	600,000		575,000			575,000	
Bötesmedel		162,700		161,696	187,178	174,437	170,000		174,000			174,000	
Kavalleri-regementenas hästvakans-spanmål		140,175 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	294,367	302,558	298,978	301,385	300,974	294,367		294,367		140,175 kub.fot à 2 R:dr 10 öre	294,367
Tillfälliga rotevakans-afgifter		7,500	8,028	6,641	8,581	7,750	7,500		7,500			7,500	
Vakansafgifter af nyroterad jord		75,000	74,889	75,105	80,003	75,666	75,000		80,000			80,000	
Rotevakansafgift af utsockne frälsehemman i Halland		20,000	20,299	21,900	49,432	20,544	20,000		20,000			20,000	
Trosspassevolans-afgift		26,500	26,518	26,532	26,511	26,520	26,500		26,500			26,500	
Båtsmansvakans-afgift		60,000	64,394	60,494	60,943	60,844	60,000		60,000			60,000	
Kontroll-stämpel-medel		18,000	18,782	18,243	16,137	17,721	17,500		17,500			17,500	
Fyr- och Båk-medel		600,000		667,561	703,107	656,926	675,865	650,000		650,000		650,000	
Jernvägstrafik-medel		6,400,000			5,064,370	6,017,049	5,540,709	6,400,000		6,500,000		6,500,000	
Skogsmedel										236,300		236,300	
Observationsmedel		3,000	5,844	5,749	4,608	4,400	3,000		3,000			3,000	
Extra medel och uppbörder		63,000	56,445	406,964	65,722	76,376	65,482		65,182			65,182	
Intressemedel		5,002											
S:gr Ordinarie eller ständiga Inkomster		45,260,270					15,296,000		15,616,300			15,616,300	
Extra-ordinarie Inkomster.											På framtida beslut beroende:		
Tullmedel		43,000,000		43,999,556	43,244,937	42,785,579	43,333,357	43,000,000		44,000,000		44,000,000	
Postmedel		2,250,000	2,279,187	2,331,443	2,166,964		2,259,198	2,250,000		2,250,000		2,250,000	
Stämpelpappers-medel		4,300,000		4,405,727	4,340,086	4,337,000	4,360,938	4,300,000		4,300,000		4,300,000	
Bränvinstillverknings-afgift		9,800,000		40,069,645	9,283,534	8,030,000	9,127,726	8,000,000		9,800,000		9,800,000	
S:gr Extra-ordinarie Inkomster		26,350,000					24,550,000		27,350,000			S:gr 27,350,000	
Summa		44,610,270					39,846,000		42,966,300			27,350,000	45,646,300

= 42,966,300 =